वेदी मिमीते वरुणप्रघासवत् ॥१॥ उत्तरान्या भवति दक्षिणान्येति · दक्षिणस्याः प्रतिप्रस्थातृकर्तृकता वतिना लभ्यते। प्रक्रमतृतीयेनावृत्तेनोत्तराꣳ सोमवत् ॥२॥ प्रक्रमस्य तृतीयं प्र॰तीयम् तेनोत्तरस्यां वेद्यामावृता मानक्रिया सो॰वत्कर्तव्या · सो॰वदिति च प्राची षट्त्रिंशत् पश्चात्त्रिंशत्त्रयस्त्रिंशद्वा पुरस्ताच्चतुर्विंशतिः (८. ३. ८-११)। तृतीयेनेति कुतोऽध्यवसितम् वितृतीयं वै सोमस्य सौत्रामणीति वचनात् · एवं सति यदि प्रक्रमस्य तृतीयं गृह्यते ततः क्षेत्रस्य नवमभागः परिह्रियते तत्र वितृतीये यजेतेत्यसमर्थं स्यात् तस्मात्प्रक्रमशब्देन प्रक्रमपरिह्रिन्नं क्षेत्रमभिधीयते यथा पादावृत्त्या परिह्रिन्नं क्षेत्रं पादावर्तशब्देनाभिधीयते एवं प्रक्रमपरिह्रिन्नं प्रक्रमशब्देन तस्य तृतीयं प्रक्रमतृतीयम् · तेन च मानस्याशक्यत्वात्तत्परिच्छेदकरणं प्रमाणं लक्ष्यते · तेन प्रमाणेन सोमवत्क्रियोत्तरस्याः · यद्वा प्रक्रमपरिह्रिन्नक्षेत्रतृतीयकरणीप्रमाणेन सोमवदावृत्तेनेति प्रक्रमतृतीयकरणीप्रकारश्च शुल्वकारिणोक्त (२) एव। सं॰ अत्र उत्तरां वेदिं प्रक्र॰येन सोमवदावृत्तेन मिमीते[1]। तयोः पश्चात्खरौ करोति ॥३॥ तयोर्वेद्योर्निष्पन्नस्वरूपयोः पश्चाद्भागे ख॰रोति · खरकरणं च प्रदेशान्तरे विहितमेव।

श्वः प्रणयनीयाधानादि करोत्याऽऽज्यासादनात् ॥४॥ सं॰ श्वःशब्देन चतुर्थं यज्ञनीयमहरुच्यते पौर्णमासी अमावास्या वा। स्फ्यादि करोति दक्षिणस्यां वरुणप्रघासवत् ॥५॥ एवं चतुर्दश्यामुत्तरवेदिच्छादनान्तोत्तरा वेदिर्भवति दक्षिणोत्करकरणान्ता · तस्यां च वरु॰वदिति वत्युपदेशात्प्रतिप्रस्थाता कर्ता।

सौरमेवास्याम् ॥६॥ दक्षिणस्यां सौरमेव भवति · एवकारकरणं च तदङ्गाभावज्ञापनार्थम् · तत्कुतः अत्र हि श्रूयते[1] आश्विनोऽजो धूम्रः सारस्वतो मेष ऐन्द्र ऋषभ इति · तथा पयश्च सुरा च भवत इति (१२. ७. ३. ८) सर्वस्यास्यैकतल्यम् · तत्र वचनाद्दक्षिणेऽग्नौ सुराग्रहहोमः दक्षिणे॰हान्जुह्वतीति (१२. १. ३. १२ १५) तदङ्गान्युत्तरेऽएव · तथा चाह (°१४) उत्तरेऽग्नौ पशुभिः॰चान्यदिति अन्यग्रहणेन सौरग्रहाङ्गान्युच्यन्ते तान्यप्युत्तरस्यामेवैकतल्यात् · अतश्चाचार्येण ज्ञा-

---

१) प्रक्रमतृतीयेन काष्ठादिना आवृत्तेन त्रिंशद्वारं षट्त्रिंशद्वारं चतुर्विंशतिवारं अभ्यासेन ३ marg. २) See ३. २-३.